

Аўтары:

А. В. Баршчэўская, М. Д. Лісаў

Прадмова

Каляндарна-тэматычнае планаванне складзена ў адпаведнасці з дзеючымі вучэбнымі праграмамі для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, зацверджанымі Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне не з'яўляецца нарматыўным дакументам. Яно мае на мэце аказаць метадычную дапамогу настаўніку ў арганізацыі работы па выкладанні вучэбнага прадмета «Біялогія» ў 10 класе (базавы і павышаны ўзроўні). У працэсе работы настаўнік можа ўносіць карэктывы ў планаванне ў залежнасці ад асаблівасцей пэўнага класа.

Звяртаем увагу, што асноўны вучэбны матэрыял павінен быць вывучаны на ўроку.

Біялогія (базавы ўзровень)

70 гадзін

Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10 кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун. — Мінск : Народная асвета, 2020.

№ урока, дата права- дзення	Тэма ўрока	Асноўныя пытанні, якія вывучаюцца	Мэты вывучэння тэмы ўрока	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
1	Уводзіны	Разнастайнасць жыцця на Зямлі. Узроўні арганізацыі жыцця: малекулярны, клетачны, арганізменны, папуляцыйна-відавы, біяцэнатычны, біягеацэнатычны, біясферны. Экалогія як навук	Пашырэнне ўяўленняў пра разнастайнасць жыцця на Зямлі; фарміраванне паняццяў пра біясістэмы, узроўні арганізацыі жыцця і экалогію як навук; развіццё ўмення вызначаць узровень арганізацыі жыцця па яго істотных характарыстыках; прывіццё цікавасці да вучэбнага прадмета і асваення біялагічных ведаў	Азнаямленне са структурай вучэбнага дапаможніка, яго метадычным апаратам і правіламі працы з ім; паўтарэнне правілаў тэхнікі бяспекі пры выкананні лабараторных і практычных работ; складанне табліцы «Узроўні структурнай арганізацыі жыцця»	Уводзіны
Арганізм і асяроддзе (13 г)					
2	Агульныя ўласцівасці жывых арганізмаў	Агульныя ўласцівасці жывых арганізмаў: адзінства хімічнага саставу, клетачная пабудова, абмен рэчываў і энергіі,	Пашырэнне прадстаўлення пра агульныя ўласцівасці жывых арганізмаў; развіццё ўменняў параўноўваць і ўстанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі паміж жывымі арганізмамі і цэламі не-	Выкананне індывідуальных заданняў; гутарка пра ўласцівасці жывых арганізмаў; складанне схемы «Уласцівасці жывых арганізмаў»	§ 1

Працяг

1	2	3	4	5	6
		самарэгуляцыя, размнажэнне, рост і развіццё	жывой прыроды, устанаўліваць іх спецыфічныя прыметы і ўласцівасці; выхаванне беражлівых адносін да жывой прыроды		
3	Паняцце пра асяроддзе пражывання і навакольнае асяроддзе. Фактары асяроддзя і іх класіфікацыя	Паняцце пра асяроддзе пражывання і навакольнае асяроддзе. Фактары асяроддзя і іх класіфікацыя	Фарміраванне паняццяў пра асяроддзе пражывання, навакольнае асяроддзе, адаптацыі, умовы існавання; вывучэнне экалагічных фактараў; развіццё ўменняў аналізаваць, рабіць вывады, выказваць уласнае меркаванне пры адказах на праблемныя пытанні; выхаванне цікавасці да пазнання жывой прыроды	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне табліцы «Экалагічныя фактары»	§ 2
4	Заканамернасці ўздзеяння фактараў асяроддзя на арганізм. Межы трываласці	Межы трываласці і зоны ўздзеяння экалагічнага фактара. Паняцце пра стэнабіёты і эўрыбіёты	Фарміраванне ўяўлення пра межы трываласці і зоны ўздзеяння экалагічнага фактара на арганізм; фарміраванне паняццяў «стэнабіёты» і «эўрыбіёты»; развіццё ўмення ўстанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі; прывіццё цікавасці да вывучэння біялогіі і асваення біялагічных ведаў	Вусныя адказы на пытанні па папярэднім тэме; выкананне пісьмовых індывідуальных заданняў; параўнальная характарыстыка стэнабіётаў і эўрыбіётаў	§ 3
5	Лімітуючыя фактары асяроддзя	Узаемадзеянне фактараў асяроддзя. Кампенсацыя, падсумоўванне і ўзаемнае ўзмацненне факта-	Раскрыццё асаблівасцей узаемадзеяння фактараў асяроддзя, іх кампенсацыі, падсумоўвання і ўзаемнага ўзмацнення; фарміраванне паняцця пра лімітуючыя фактары;	Выкананне тэставых заданняў; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; удзел у гутарцы па тэме ўрока	§ 4

1	2	3	4	5	6
		раў. Паняцце пра лімітуючыя фактары	выхаванне ўнутранай матывацыі да навучання		
6	Святло ў жыцці арганізмаў. Фотаперыяд і фотаперыядызм	Святло як абіятычны фактар асяроддзя. Фотаперыяд і фотаперыядызм. Экалагічныя групы раслін у адносінах да светлавога рэжыму ў асяроддзі пражывання	Фарміраванне ўяўлення пра склад свята і ўплыў розных участкаў спектру свята на арганізмы; фарміраванне паняццяў «фотаперыяд» і «фотаперыядызм»; вывучэнне асаблівасцей марфалагічнай і анатамічнай будовы раслін розных экалагічных груп адносна свята; развіццё ўменняў і навыкаў самастойнай працы з тэкстам вучэбнага дапаможніка, здабывання з яго неабходнай інфармацыі	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы пры вывучэнні новага вучэбнага матэрыялу; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запіненне табліцы «Характарыстыка экалагічных груп раслін»	§ 5
7	Тэмпература як экалагічны фактар. Прыстасаванні раслін і жывёл да розных тэмпературных умоў асяроддзя	Тэмпература як абіятычны фактар асяроддзя. Прыстасаванні раслін да розных тэмпературных умоў. Прыстасаванні жывёл да розных тэмпературных умоў	Фарміраванне ўяўлення пра ролю тэмпературы ў жыцці арганізмаў; фарміраванне паняццяў пра пайкілатэрмныя і гамаятэрмныя арганізмы; вывучэнне прыстасаванняў раслін і жывёл да розных тэмпературных умоў; развіццё ўменняў і навыкаў самастойнай працы з тэкстам і малюнкамі вучэбнага дапаможніка, здабывання з іх неабходнай інфармацыі; выхаванне беражлівых адносін да раслін і жывёл	Вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; вывучэнне графіка «Залежнасць тэмпературы цела жабы ад тэмпературы паветра»; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запіненне табліцы «Віды адаптацыі раслін да розных тэмператур»	§ 6
8	Вільготнасць як экалагічны фактар	Вільготнасць як экалагічны фактар ася-	Фарміраванне ўяўлення пра ролю вады ў жыцці арганізмаў; фармі-	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел	

6

1	2	3	4	5	6
	ктар. Прыстасаванні раслін да рознага воднага рэжыму. Практычная работа № 1 «Вывучэнне прыстасаванасці арганізмаў да асяроддзя пражывання»	роддзя. Прыстасаванні раслін да рознага воднага рэжыму	раванне паняццяў пра гіграфіты, ксерафіты (склерафіты і сукуленты) і мезафіты; замацаванне і пашырэнне ведаў пра прыстасаванасць арганізмаў да розных экалагічных фактараў; развіццё практычных уменняў і навыкаў выяўлення прыстасаванняў арганізмаў да асяроддзя пражывання; выхаванне ўнутранай матывацыі да навучання	у гутарцы пры вывучэнні новага вучэбнага матэрыялу; выкананне практычнай работы № 1; аналіз атрыманых вынікаў; афармленне вынікаў практычнай працы ў рабочых сшытках	§ 7
9	Прыстасаванні жывых арганізмаў да сезонных рытмаў умоў асяроддзя пражывання	Прыстасаванні раслін да сезонных рытмаў умоў асяроддзя пражывання. Прыстасаванні жывёл да сезонных рытмаў умоў асяроддзя пражывання	Вывучэнне асаблівасцей прыстасавання раслін і жывёл да сезонных рытмаў умоў асяроддзя пражывання; развіццё пазнавальнай цікавасці і назіральнасці, умення выдзяляць галоўнае ў вивучаемым вучэбным матэрыяле; выхаванне пачуцця адказнасці і беражлівых адносін да жывых арганізмаў	Выкананне біялагічнага дыктанта; удзел у гутарцы; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне схем «Шляхі прыстасавання жывёл да сезонных умоў асяроддзя»	§ 8
10	Паняцце пра асяроддзе жыцця. Воднае асяроддзе жыцця	Асяроддзе жыцця. Воднае асяроддзе. Шчыльнасць вады. Тэмпературны, светлавы, газавы, салявы рэжымы воднага асяроддзя	Фарміраванне паняцця пра асяроддзе пражывання, фактары, якія рэгулююць размеркаванне раслін і жывёл у водным асяроддзі; развіццё лагічнага мыслення, умення ўстанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне тэставых заданняў; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне схем «Фактары, якія рэгулююць размеркаванне раслін і жывёл у водным асяроддзі»	§ 9

7

8

1	2	3	4	5	6
11	Адаптацыі арганізмаў да жыцця ў вадзе	Адаптацыі раслін да жыцця ў вадзе. Адаптацыі жывёл да жыцця ў вадзе	Вывучэнне асаблівасцей адаптацыі раслін да жыцця ў вадзе; фарміраванне паняццяў пра планктон, нектон, бентас; развіццё пазнавальнай і творчай актыўнасці; выхаванне дапытлівасці, беражлівых адносін да прыроды	Выкананне індыўідуальных заданняў; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запыўненне табліцы «Прыстасаванні арганізмаў да воднага ладу жыцця»	§ 10
12	Наземна-паветранае асяроддзе жыцця. Адаптацыі арганізмаў да жыцця ў наземна-паветраным асяроддзі	Газавы, водны, тэмпературны рэжымы наземна-паветранага асяроддзя. Адаптацыі раслін да жыцця ў наземна-паветраным асяроддзі. Адаптацыі жывёл да жыцця ў наземна-паветраным асяроддзі	Фарміраванне ўяўлення пра газавы, водны, тэмпературны рэжымы наземна-паветранага асяроддзя; вывучэнне асноўных адаптацый раслін і жывёл да жыцця ў наземна-паветраным асяроддзі; развіццё ўменняў устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі; выхаванне беражлівых адносін да прыроды	Вусныя адказы на пытанні; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запыўненне табліцы «Прыстасаванні арганізмаў да наземна-паветранага асяроддзя жыцця»	§ 11
13	Глебавае асяроддзе жыцця. Адаптацыі арганізмаў да жыцця ў глебе	Агульная характарыстыка глебы як асяроддзя жыцця. Адаптацыі арганізмаў да жыцця ў глебавым асяроддзі	Разгляд агульнай характарыстыкі глебы як асяроддзя жыцця; фарміраванне паняццяў, якія характарызуюць уласцівасці глебы: шчыльнасць, водны і тэмпературны рэжымы, кіслотнасць, засоленасць; вывучэнне асаблівасцей адаптацыі арганізмаў да жыцця ў глебавым асяроддзі; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне біялагічнага дыктанта; вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; удзел у гутарцы; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запыўненне табліцы «Адаптацыі арганізмаў да жыцця ў глебе»	§ 12; падрыхтаваць паведамленне па тэме «Паразітызм»

6

1	2	3	4	5	6
14	Жывы арганізм як асяроддзе жыцця. Адаптацыі да жыцця ў іншым арганізме	Характарыстыка асаблівасці арганізма як асяроддзя жыцця. Адаптацыі да жыцця ў іншым арганізме	Вывучэнне характэрных асаблівасцей арганізма як асяроддзя жыцця; фарміраванне паняццяў «гаспадар», «сужыцель», «паразітызм», «паразіты»; фарміраванне ўяўлення пра адаптацыю да жыцця ў іншым арганізме; развіццё ўмення выкарыстоўваць матэрыял вучэбнага дапаможніка пры адказе на пытанні	Вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; заслухоўванне паведамленняў па тэме ўрока; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запыўненне табліцы «Асноўныя прыстасаванні да паразітызму ў раслін і жывёл»	§ 13; паўтарыць § 1–12
Чалавек у навакольным асяроддзі (15 г)					
15	Адаптацыя чалавека да змянення тэмпературных умоў	Уплыў на арганізм чалавека тэмпературных ваганняў. Адаптацыя чалавека да змянення тэмпературных умоў	Вывучэнне асаблівасцей уплыву на арганізм чалавека тэмпературных ваганняў; фарміраванне ўяўлення пра адаптацыю чалавека да змянення тэмпературных умоў; развіццё ўмення працаваць з інфармацыяй, якая змяшчаецца ў схеме і табліцы вучэбнага дапаможніка; выхаванне ўнутранай матывацыі да навучання	Выкананне самастойнай работы; аналіз інфармацыі, якая змяшчаецца ў схеме «Работа цэнтраў тэрмарэгуляцыі» і табліцы «Прыстасавальныя рэакцыі да тэмпературных змяненняў»	§ 14
16	Інфекцыйныя захворванні чалавека	Паняцце пра інфекцыйныя захворванні і іх класіфікацыя. Кішачныя інфекцыі. Інфекцыі дыхальных шляхоў. Прафілактыка інфекцыйных захворванняў	Фарміраванне паняццяў «інфекцыйныя захворванні», «інкубацыйны перыяд», «эпідэмія» і «пандэмія»; азнаямленне з класіфікацыяй інфекцыйных захворванняў; вывучэнне прычын узнікнення, асноўных сімптомаў, першай дапамогі і прафілактычных мера-	Аналіз вынікаў самастойнай работы; праца з табліцай вучэбнага дапаможніка «Класіфікацыя інфекцыйных захворванняў»	§ 15

1	2	3	4	5	6
			прыемстваў пры кішачных інфекцыях і інфекцыях дыхальных шляхоў; развіццё ўменняў аналізаваць, устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі		
17	Ядавітыя грыбы. Ядавітыя расліны	Ядавітыя грыбы Беларусі. Першая дапамога пры атручэнні грыбамі. Ядавітыя расліны, якія часта сустракаюцца ў Беларусі. Першая дапамога пры атручэнні ядавітымі раслінамі	Вывучэнне разнастайнасці ядавітых грыбоў і раслін Беларусі; фарміраванне ўмення распазнаваць ядавітыя грыбы; развіццё практычных навыкаў аказання першай дапамогі пры атручэнні ядавітымі грыбамі і раслінамі; выхаванне беражлівых адносін да раслін	Вусныя адказы на пытанні па папярэдні тэме; дэманстрацыя плакатаў раслін, гербарыя, муляжоў грыбоў; аналіз экстрэмальных сітуацый	§ 16–17
18	Ядавітыя жывёлы	Паняцце пра ядавітыя жывёлы. Ядавітыя жывёлы Беларусі. Прафілактыка ўкусаў ядавітых жывёл	Фарміраванне паняццяў «ядавітыя жывёлы», «зоатаксіны»; вывучэнне разнастайнасці ядавітых жывёл Беларусі; азнаямленне з прыметамі, якія ўзнікаюць у чалавека пры ўкусах ядавітых жывёл; разгляд прафілактычных мерапрыемстваў па папярэджанні ўкусаў ядавітых жывёл; азнаямленне з асаблівасцямі аказання першай дапамогі пры ўкусе ядавітай змяі; выхаванне беражлівых адносін да жывёл	Выкананне тэставых заданняў; праца з табліцай вучэбнага дапаможніка «Ядавітыя жывёлы Беларусі»; дэманстрацыя плакатаў; рашэнне сітуацыйных задач	§ 18

1	2	3	4	5	6
19	Лекавыя расліны і іх выкарыстанне чалавекам	Распаўсюджаныя ў Беларусі лекавыя расліны. Фітанцыды. Правілы прыёму раслінных лекавых прэпаратаў	Фарміраванне паняцця «лекавыя расліны»; вывучэнне разнастайнасці лекавых раслін Беларусі; фарміраванне ўяўлення пра лекавыя ўласцівасці раслін, фітанцыды; фарміраванне навыкаў бяспечнага абыходжання з лекавымі раслінамі; выхаванне беражлівых адносін да лекавых раслін	Выкананне індывідуальных заданняў; дэманстрацыя плакатаў лекавых раслін і гербарыя з імі; праца з табліцай вучэбнага дапаможніка «Лекавыя расліны і іх прымяненне»	§ 19
20	Асноўныя хімічныя забруджвальнікі навакольнага асяроддзя	Узважаныя часціцы. Аксід азоту. Цяжкія металы. Прамысловыя сцёкі. Радыёнуклідны. Бытавыя адходы	Фарміраванне ўяўлення пра асноўныя віды хімічных забруджвальнікаў навакольнага асяроддзя; развіццё ўмення ператвараць тэкст у іншыя формы прадстаўлення інфармацыі; выхаванне беражлівых адносін да прыроды	Вусныя адказы на пытанні па папярэдні тэме; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне схемы «Хімічныя забруджвальнікі навакольнага асяроддзя»	§ 20
21	Уплыў электрамагнітнага забруджвання на арганізм чалавека	Паняцце пра электрамагнітнае выпраменьванне	Фарміраванне паняцця электрамагнітнага выпраменьвання і яго крыніц; вывучэнне адмоўнага ўплыву на арганізм чалавека электрамагнітнага выпраменьвання; развіццё ўменняў аналізаваць, абагульняць, устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі, рабіць вывады; выхаванне беражлівых адносін да свайго здароўя і здароўя навакольных	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; аналіз інфармацыі, якая змяшчаецца ў табліцах вучэбнага дапаможніка	§ 21

1	2	3	4	5	6
22	Тэхнагенны шум і вібрацыя — сучасныя крыніцы небяспекі для здароўя чалавека	Шум. Вібрацыя	Фарміраванне паняцця «гук», «узровень інтэнсіўнасці гукаў», «вібрацыя», «вібрацыйная хвароба»; вывучэнне адмоўнага ўплыву на арганізм чалавека шуму і вібрацыі; развіццё ўменняў бачыць праблему, выказаць уласную пазіцыю па існуючай праблеме; выхаванне беражлівых адносін да свайго здароўя і здароўя навакольных	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; складанне пераліку прапаноў па скарачэнні негатыўнага ўплыву шуму і вібрацыі на арганізм чалавека	§ 22
23	Кампаненты ежы і іх функцыі	Асноўныя функцыі і крыніцы кампанентаў ежы. Энергетычная каштоўнасць (каларыйнасць) ежы. Рацыянальнае харчаванне	Фарміраванне паняццяў пра пажыўныя рэчывы і рацыянальнае харчаванне; вывучэнне функцый пажыўных рэчываў; фарміраванне ведаў пра энергію харчовых рэчываў, сутачныя затраты энергіі, рэжым і нормы харчавання; развіццё ўмення ажыццяўляць пошук і адбор неабходнай інфармацыі ў тэксце для рашэння вучэбна-пазнавальных задач; выхаванне культуры харчавання	Вусныя адказы на пытанні па папярэднім тэме; складанне сутачнага рацыёну з выкарыстаннем інфармацыі, якая змяшчаецца ў вучэбным дапаможніку	§ 23
24	Роля харчовых дабавак у харчовай індустрыі	Паняцце пра харчовыя дабаўкі. Асноўныя прычыны шырокага выкарыстання харчовых дабавак. Класіфікацыя харчо-	Фарміраванне паняцця пра харчовыя дабаўкі; вывучэнне прынцапаў шырокага выкарыстання харчовых дабавак; азнаямленне з класіфікацыяй і маркіроўкай харчовых дабавак; развіццё ўмення правільна,	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; аналіз інфармацыі, якая змяшчаецца ў табліцы вучэбнага дапаможніка «Характа-	§ 24

12

1	2	3	4	5	6
		вых дабавак. Маркіроўка харчовых дабавак	лаканічна і лагічна выкладаць меркаванні, вывады і адстойваць свой пункт гледжання; усведамленне каштоўнасці прадуктаў харчавання, якія не ўтрымліваюць шкодных харчовых дабаўкі	рыстыка харчовых дабавак»	
25	Шляхі забруджвання харчовых прадуктаў і кантроль іх бяспекі. Дэманстрацыйны дослед «Вызначэнне ўтрымання нітратаў у прадуктах харчавання»	Шляхі забруджвання харчовых прадуктаў. Захворванні, звязаныя з хімічным забруджваннем прадуктаў харчавання. Кантроль бяспекі харчовых прадуктаў	Фарміраванне ўяўлення пра шляхі забруджвання харчовых прадуктаў; разгляд захворванняў, выкліканых ужываннем чалавекам забруджаных прадуктаў харчавання; вывучэнне асаблівасцей кантролю бяспекі харчовых прадуктаў; развіццё ўмення аналізаваць інфармацыю, якая змяшчаецца ў схемах; выхаванне беражлівых адносін да свайго здароўя	Выкананне біялагічнага дыктанта; аналіз схем «Шляхі паступлення шкодных рэчываў у арганізм чалавека»; назіранне за дэманстрацыйным доследам	§ 25
26	Спецыфікацыя харчовых прадуктаў у Беларусі	Тэхнічныя рэгламенты, тэхнічныя ўмовы, нацыянальныя стандарты і ДАСТы. Сертыфікацыя харчовай прадукцыі. Дэкларацыя адпаведнасці	Фарміраванне паняццяў «тэхнічныя рэгламенты», «тэхнічныя ўмовы (стандарты)», «ДАСТы», «абавязковая і добраахвотная сертыфікацыя»; фарміраванне ўяўлення пра дэкларацыю адпаведнасці; развіццё ўмення аналізаваць інфармацыю, якая змяшчаецца ў тэксце вучэбнага дапаможніка, садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам і малюнкамі вучэбнага дапаможніка	§ 26

13

1	2	3	4	5	6
27	Сучасныя ўпаковачныя матэрыялы	Патрабаванні да ўпакоўкі. Асаблівасці сінтэтычнай упакоўкі. Экалагічная ўпакоўка	Фарміраванне ўяўлення пра патрабаванні, што прад'яўляюцца да ўпакоўкі тавараў; вывучэнне адметных асаблівасцей сінтэтычнай і экалагічнай упаковок; развіццё ўмення правільна і паслядоўна выкладаць свае думкі і меркаванні; выхаванне беражлівых адносін да навакольнага асяроддзя	Вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; складанне табліцы «Параўнальная характарыстыка сінтэтычнай і экалагічнай упаковок»	§ 27
28	Транспарціроўка і захоўванне прадуктаў харчавання	Патрабаванні, што прад'яўляюцца да транспарціроўкі і захоўвання прадуктаў харчавання	Вывучэнне патрабаванняў, што прад'яўляюцца да транспарціроўкі і захоўвання прадуктаў харчавання; развіццё памяці і лагічнага мыслення; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока	§ 28; паўтарыць тэму «Уводзіны»; § 1–27; падрыхтавацца да кантрольнай работы
29	Кантрольная работа № 1 (праводзіцца ў зручны час)	Тэмы «Уводзіны», «Арганізм і асяроддзе», «Чалавек у навакольным асяроддзі»	Праверка ўзроўню засваення ведаў і развіцця ўменняў і навыкаў	Выкананне кантрольнай работы № 1	

1	2	3	4	5	6
Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў (8 г)					
30	Тыпы размнажэння. Спосабы бясплага размнажэння	Паняцце размнажэння. Тыпы размнажэння арганізмаў. Формы бясплага размнажэння: дзяленне аднаклетачных арганізмаў, спораўтварэнне, пачкаванне, фрагментацыя, вегетатыўнае размнажэнне	Фарміраванне ўяўлення пра тыпы размнажэння арганізмаў; вывучэнне форм бясплага размнажэння: дзяленне аднаклетачных арганізмаў, спораўтварэнне, пачкаванне, фрагментацыя, вегетатыўнае размнажэнне; развіццё ўмення параўноўваць тыпы размнажэння жывых арганізмаў; выхаванне інтэлектуальна развітой асобы, якая імкнецца да пазнання навакольнага свету	Праца з тэкстам і малюнкамі вучэбнага дапаможніка; аналіз табліцы «Параўнальная характарыстыка бясплага і палавога тыпаў размнажэння»; удзел у гутарцы па тэме ўрока; запісанне табліцы «Вегетатыўнае размнажэнне раслін»	§ 29
31	Паняцце палавога размнажэння і палавога працэсу	Паняцце палавога размнажэння і палавога працэсу. Будова палавых клетак. Асаблівасці ўтварэння палавых клетак у жывёл	Фарміраванне паняццяў «палавое размнажэнне» і «палавы працэс», «кан'югацыя», «капуляцыя», «семяннікі» і «яечнікі»; вывучэнне будовы палавых клетак і іх утварэнне; развіццё ўвагі і маўлення; выхаванне ўнутранай матывацыі да навучання	Вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; замалёўванне ў рабочых сшытках будовы сперматазоіда і яйкаклеткі; устанаўленне адпаведнасці паміж будовай палавых клетак і іх функцыямі	§ 30
32	Асемянненне і апладненне ў жывёл. Спосабы палавога размнажэння ў жывёл	Асемянненне і апладненне ў жывёл. Партэнагенез — асобая форма палавога размнажэння	Фарміраванне паняццяў «асемянненне» і «апладненне»; вывучэнне працэсаў асемяннення і апладнення ў жывёл; фарміраванне паняцця «партэнагенез»; развіццё ўмення праводзіць параўнанне бясплага і палавога размнажэння	Выкананне біялагічнага дыктанта; абмеркаванне пытанняў-заданняў па раней вывучанай тэме; праца з тэкстам і табліцай вучэбнага дапаможніка	§ 31

1	2	3	4	5	6
33	Чаргаванне спосабаў размнажэння і пакаленняў у жыццёвым цыкле раслін	Утварэнне палавых клетак і апладненне ў раслін. Чаргаванне пакаленняў у жыццёвым цыкле раслін	Вывучэнне асаблівасцей утварэння палавых клетак у раслін; пашырэнне ведаў пра дваіное апладненне ў пакрытанасенных раслін; фарміраванне паняцця «чаргаванне пакаленняў»; развіццё ўмення аналізаваць інфармацыю, якая змяшчаецца ў тэксце, малюнках і схемах вучэбнага дапаможніка	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; аналіз інфармацыі, якая змяшчаецца ў тэксце, малюнках і схемах вучэбнага дапаможніка; дэманстрацыя схем дваінога апладнення	§ 32
34	Антагенез жывёл. Эмбрыянальнае развіццё арганізмаў	Паняцце антагенезу. Эмбрыянальнае развіццё арганізмаў	Фарміраванне ўяўлення пра антагенез і эмбрыянальнае развіццё жывёл; фарміраванне ўменняў называць асноўныя стадыі антагенезу і характарызаваць будову бластулы, гастролы і нейрулы; развіццё ўменняў аналізаваць, абагульняць і абгрунтоўваць атрыманую інфармацыю	Вусныя адказы на пытанні па папярэдній тэме; выкананне пісьмовых індывідуальных заданняў; аналіз табліцы вучэбнага дапаможніка «Дыферэнцыяцыя зародкавых лісткоў на тканкі і органы ў хордавых»; праца з раздатачным матэрыялам	§ 33
35	Постэмбрыянальнае развіццё арганізмаў	Паняцце постэмбрыянальнага развіцця. Прамое развіццё. Непрамое развіццё (з няпоўным і поўным метамарфозам)	Фарміраванне ўяўленняў пра постэмбрыянальнае развіццё жывёл, прамае і непрамае развіццё, з поўным і няпоўным метамарфозам; развіццё ўменняў называць перавагі і недахопы прамога і непрамога развіцця; прывіццё цікавасці да вучэбнага прадмета і асваення біялагічных ведаў	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; самастойная праца з інфармацыяй вучэбнага дапаможніка; складанне пераліку пераваг і недахопаў прамога і непрамога развіцця	§ 34

1	2	3	4	5	6
36	Антагенез чалавека	Палавыя клеткі чалавека. Эмбрыянальны (унутрычэраўны) этап антагенезу. Уплыў умоў навакольнага асяроддзя на ўнутрычэраўнае развіццё дзіцяці. Постэмбрыянальны этап антагенезу	Фарміраванне ўяўлення пра антагенез чалавека; развіццё ўменняў характарызаваць асноўныя этапы развіцця чалавека, называць крытычныя перыяды і ўстанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі; азнаямленне з уплывам умоў навакольнага асяроддзя на ўнутрычэраўнае развіццё дзіцяці; спрыяць усведамленню неабходнасці весці здаровы лад жыцця	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; рашэнне праблемных задач; самастойная праца з тэкстам і малюнкамі вучэбнага дапаможніка	§ 35; паўтарыць § 29–34
37	Падагульненне па главе «Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў»	Паўтарэнне і падагульненне вучэбнага матэрыялу главы	Паўтарэнне, падагульненне і сістэматызацыя ведаў па главе «Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў»	Выкананне самастойнай работы	
Від і папуляцыя (5 г)					
38	Від – біялагічная сістэма. Крытэрыі віду. Лабараторная работа № 1 «Марфалагічны крытэрыі віду»	Паняцце віду як формы існавання жыцця. Крытэрыі віду. Арэал віду. Паняцце пра эндэмікаў і касмапалітаў	Фарміраванне паняцця «від» як адной з ключавых катэгорый сістэматыкі; вывучэнне крытэрыю віду; фарміраванне паняццяў пра арэал віду, эндэмікаў і касмапалітаў; развіццё практычных уменняў і навыкаў прымянення марфалагічнага крытэрыя віду; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запаўненне табліцы «Крытэрыі віду»; азнаямленне з інструкцыяй па выкананні лабараторнай работы № 1; выкананне лабараторнай работы; аналіз атрыманых	§ 36

1	2	3	4	5	6
				вынікаў і афармленне іх у рабочих сшытках	
39	Лабораторная работа № 2 «Генетычны крытэрыі віду»		Фарміраванне практычных уменняў прымянення генетычнага крытэрыю віду; развіццё ўменняў аналізаваць, абагульняць і рабіць вывады	Азнаямленне з інструкцыяй па выкананні лабараторнай работы № 2; выкананне лабараторнай работы; аналіз атрыманых вынікаў і афармленне іх у рабочих сшытках	
40	Паняцце папуляцыі. Уласцівасці папуляцыі	Папуляцыя – структурная адзінка існавання віду. Характарыстыка папуляцыі. Уласцівасці папуляцыі	Фарміраванне паняцця «папуляцыя»; вывучэнне прымет і ўласцівасцей папуляцыі; развіццё ўмення арыентавацца ў розных крыніцах інфармацыі; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам і схемай вучэбнага дапаможніка «Прыметы папуляцыі»	§ 37
41	Структура папуляцыі	Структура папуляцыі: прасторавая, палая, узроставая, эталагічная (паводзінская)	Фарміраванне паняцця «структура папуляцыі»; вывучэнне асаблівасцей прасторавай, палавой, узроставай, эталагічнай (паводзінскай) структур папуляцыі; развіццё ўмення шукаць і адбіраць неабходную інфармацыю для рашэння вучэбна-пазнавальных задач; выхаванне беражлівых адносін да жывой прыроды	Выкананне індывідуальных пісьмовых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; самастойная праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запаўненне табліцы «Тыпы прасторавыя размеркавання асобін у папуляцыях»	§ 38

1	2	3	4	5	6
42	Механізмы захавання і падтрымання ўласцівасцей і структуры папуляцый	Прычыны і тыпы змянення колькасці папуляцыі. Фактары рэгуляцыі колькасці папуляцый	Фарміраванне паняцця «дынаміка колькасці папуляцыі»; фарміраванне ўяўлення пра характар ваганняў колькасці папуляцый некаторых відаў арганізмаў і рэгуляцыю іх колькасці; развіццё ўмення арыентавацца ў розных крыніцах інфармацыі; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне тэставых заданняў; удзел у гутарцы на аснове аналізу схем «Рэгуляцыя колькасці папуляцыі жывёл пад дзеяннем фактару, залежнага ад шчыльнасці папуляцыі»	§ 39
Экасістэма – асноўная адзінка біясферы (15 г)					
43	Біяцэноз і біятоп. Сувязі арганізмаў у біяцэнозах	Паняцце біяцэнозу і біятопу. Склад біяцэнозу і біятопу. Сувязі папуляцый у біяцэнозах	Фарміраванне паняцця біяцэнозу і біятопу; вывучэнне складу біяцэнозу і біятопу; фарміраванне ўяўлення пра трафічныя, тапічныя, фарычныя і фабрычныя сувязі папуляцый розных відаў у біяцэнозах; развіццё ўмення ператвараць адзін від інфармацыі ў другі (тэкст у апорны канспект); фарміраванне матываў, звычак і патрэб у экалагічных паводзінах	Праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне апорнага канспекта	§ 40
44	Тыпы біятычных узаемаадносін арганізмаў у біяцэнозах	Біятычныя ўзаемаадносін: канкурэнцыя, драпежніцтва, паразітызм, каменсалізм, мутуалізм	Фарміраванне ўяўлення пра тыпы міжвідавых узаемаадносін (канкурэнцыю, драпежніцтва, паразітызм, каменсалізм, мутуалізм), разнастайнасць сувязей паміж арганізмамі	Вусныя адказы на пытанні па папярэднім тэме; аналіз інфармацыі, якая змяшчаецца ў табліцы вучэбнага дапаможніка	§ 41

1	2	3	4	5	6
			мамі розных відаў, што насяляюць супольнасць; развіццё ўмення арыентавацца ў розных крыніцах інфармацыі; выхаванне беражлівых адносін да навакольнай прыроды	«Класіфікацыя біятыч-ных узаемаадносін»; выкананне пісьмовых заданняў	
45	Відавая структура біяцэнозу	Паняцце пра відавую структуру біяцэнозу. Відавая разнастайнасць біяцэнозу: відавое багацце, відавая насычанасць. Суадносіны відаў па іх колькасці	Вывучэнне відавой структуры біяцэнозу; фарміраванне паняцця відавочнага багацця і відавочнага насычанасці, дамінантных відаў, відаў-эдыфікатараў, рэдкіх відаў; ацэньванне таксанамічнага складу па відавочнай разнастайнасці, відавочным багацці, колькасці дамінант; развіццё ўмення правільна і паслядоўна выкладаць свае думкі і меркаванні; выхаванне маральных прынцыпаў	Выкананне трэніровачных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока	§ 42
46	Прасторавая структура біяцэнозу	Паняцце прасторавой структуры біяцэнозу. Вертыкальная структура біяцэнозу (яруснасць). Гарызантальная структура біяцэнозу (мазаічнасць)	Фарміраванне паняцця пра прасторавую структуру біяцэнозу, яруснасць і мазаічнасць; вывучэнне вертыкальнай і гарызантальнай структуры ліставога лесу як дасканалы і ўстойлівай экалагічнай сістэмы; развіццё пазнавальнай актыўнасці і цікавасці; выхаванне беражлівых адносін да жывых арганізмаў	Выкананне індывідуальных пісьмовых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; вывучэнне вертыкальнай структуры біяцэнозу (яруснасці) ліставога лесу з выкарыстаннем малюнка 74 у вучэбным дапаможніку	§ 43; падрыхтаваць паведамленне па тэмах «Прадукцыя», «Кансументы», «Рэдукцыя»

1	2	3	4	5	6
47	Экасістэма. Біягеацэноз	Паняцце экасістэмы і біягеацэнозу. Структурныя і функцыянальныя блокі экасістэмы: прадукцыя, кансументы, рэдукцыя	Фарміраванне паняцця пра экасістэму і біягеацэноз, функцыянальныя групы арганізмаў у экасістэме (прадукцыя, кансументы, рэдукцыя); раскрыццё ўзаемасувязі функцыянальных груп арганізмаў у экасістэме; раскрыццё ўзаемасувязі трох функцыянальных блокаў экасістэмы (прадукцыя, кансументы, рэдукцыя); развіццё ўмення правільна і паслядоўна выкладаць свае думкі; выхаванне беражлівых і паважлівых адносін да навакольнай прыроды	Вусныя адказы на пытанні па папярэднім тэме; вывучэнне вучэбнага матэрыялу з выкарыстаннем схем вучэбнага дапаможніка; заслухоўванне паведамленняў па тэме вучэбных заняткаў	§ 44
48	Ланцугі і сеткі харчавання. Трафічныя ўзроўні. Практычная работа № 2 «Складанне ланцугоў і сетак харчавання ў розных экасістэмах»	Паняцце пра ланцугі харчавання. Трафічныя ўзроўні. Пашавыя і дэтрытныя ланцугі. Сеткі харчавання	Фарміраванне паняцця пра ланцугі харчавання, трафічныя ўзроўні, пашавыя і дэтрытныя ланцугі харчавання, сеткі харчавання; авалоданне навыкамі складання пашавых і дэтрытных ланцугоў харчавання; развіццё практычных уменняў і навыкаў складання ланцугоў (сетак) харчавання; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне тэставых заданняў; вывучэнне вучэбнага матэрыялу з выкарыстаннем малюнкаў і схем вучэбнага дапаможніка; выкананне практычнай работы № 2 «Складанне ланцугоў і сетак харчавання ў розных экасістэмах»; афармленне вынікаў практычнай работы ў рабочых шпытках	§ 45

1	2	3	4	5	6
49	Практычная работа № 3 «Рашэнне задач па тэме «Ланцугі і сеткі харчавання»»		Замацаванне і праверка ўзроўню ведаў; авалоданне практычнымі ўменнямі і навыкамі рашэння біялагічных задач па тэме «Ланцугі і сеткі харчавання»	Рашэнне біялагічных задач	
50	Экалагічныя піраміды. Правіла Ліндэмана	Правіла Ліндэмана. Экалагічныя піраміды: лікаў, біямасы, энергіі	Вывучэнне заканамернасцей перадачы рэчыва і энергіі ў пашавых ланцугах харчавання; фарміраванне паняцця экалагічнай піраміды, тыпаў экалагічных пірамід; развіццё ўменняў устанаўліваць прычынавыніковыя сувязі, рабіць лагічныя вывады; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Выкананне індывідуальных пісьмовых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; запаўненне табліцы «Экалагічныя піраміды»	§ 46
51	Практычная работа № 4 «Рашэнне задач па тэме «Экалагічныя піраміды, правіла 10 %»»		Замацаванне і праверка ўзроўню ведаў; авалоданне практычнымі ўменнямі і навыкамі рашэння біялагічных задач па тэме «Экалагічныя піраміды, правіла 10 %»	Рашэнне біялагічных задач	
52	Біямаса і прадукцыйнасць экасістэм	Паняцце пра біямасу і прадукцыю экасістэмы. Першасная і другасная прадукцыі	Фарміраванне паняцця пра біямасу і прадукцыю экасістэмы, першасную і другасную прадукцыі, балансавую роўнасць; развіццё ўменняў аналізаваць інфармацыю, вылучаць галоўнае; спрыяць узнікненню	Удзел у гутарцы па тэме ўрока; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; складанне апорнага канспекта	§ 47

1	2	3	4	5	6
			цікавасці да аб'ектаў жывой прыроды		
53	Дынаміка экасістэм. Паняцце экалагічнай сукцэсіі	Паняцце пра дынаміку экасістэм. Сезонная дынаміка экасістэм. Паняцце экалагічнай сукцэсіі	Фарміраванне паняцця пра дынаміку экасістэм і экалагічную сукцэсію, першасную і другасную сукцэсію; развіццё ўменняў аналізаваць, рабіць вывады, выказваць уласнае меркаванне пры адказах на пастаўленыя пытанні; выхаванне цікавасці да пазнання жывой прыроды	Выкананне тэставых заданняў; вывучэнне вучэбнага матэрыялу з выкарыстаннем малюнкаў і тэксту вучэбнага дапаможніка; выкананне пісьмовых заданняў; складанне экалагічных прагнозаў	§ 48
54	Экскурсія № 1 «Апісанне экасістэм сваёй мясцовасці (відавая і прасторавая структура, сезонныя змяненні, наяўнасць антрапагенных змяненняў» (праводзіцца ў зручны час)		Вывучэнне экасістэм сваёй мясцовасці (відавая і прасторавая структура, сезонныя змяненні, наяўнасць антрапагенных змяненняў); развіццё ўменняў праводзіць самастойныя назіранні, аналізаваць вынікі і складаць справаздачу; выхаванне цікавасці, любові і беражлівых адносін да прыроды	Ажыццяўленне назіранняў, складанне справаздачы	Аформіць вынікі экскурсіі
55	Аграэкасістэмы і іх асаблівасці. Разнастайнасць аграэкасістэм	Паняцце аграэкасістэмы. Склад і структура аграэкасістэмы. Разнастайнасць агра-	Фарміраванне паняцця аграэкасістэмы; вывучэнне складу і структуры аграэкасістэмы; развіццё ўмення параўноўваць аграэкасістэму з нату-	Выкананне пісьмовых індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; аналіз інфар-	§ 49

1	2	3	4	5	6
		экасістэм. Адрозненне аграэкасістэм ад прыродных экасістэм	ральнымі экасістэмамі; выхаванне беражлівага і рацыянальнага выкарыстання рэсурсаў аграэкасістэм	мацыі, якая змяшчаецца ў табліцы 20 у вучэбным дапаможніку; складанне і запаўненне табліцы «Аграэкасістэмы»	
56	Экскурсія № 2 «Апісанне аграэкасістэмы і яе відавога складу (на прыкладзе парку, саду, поля ці сажалкі)» (праводзіцца ў зручны час)		Вывучэнне аграэкасістэмы і яе відавога складу (на прыкладзе парку, саду, поля ці сажалкі); развіццё ўменняў праводзіць самастойныя назіранні, аналізаваць вынікі і рабіць справаздачу; выхаванне беражлівых адносін да аграэкасістэм	Ажыццяўленне назіранняў, складанне справаздачы	Аформіць вынікі экскурсіі; паўтарыць § 40–49
57	Падагульненне па главе «Экасістэма — асноўная адзінка біясферы»	Паўтарэнне і падагульненне вучэбнага матэрыялу главы	Паўтарэнне, падагульненне і сістэматызацыя ведаў па главе «Экасістэма — асноўная адзінка біясферы»	Выкананне самастойнай работы	Падагульніць матэрыял
Біясфера — жывая абалонка Зямлі (5 г)					
58	Біясфера і яе межы	Паняцце біясферы. Межы біясферы.	Фарміраванне паняцця пра біясферу, яе працягласць і межы; развіццё ўменняў самастойна шукаць, аналізаваць, адбіраць і знаходзіць неабходную інфармацыю з тэксту для рашэння вучэбных задач; фарміраванне экалагічнага мыслення	Вывучэнне межаў біясферы з выкарыстаннем малюнка 82 у вучэбным дапаможніку; запаўненне табліцы «Біясфера і яе межы»	§ 50

1	2	3	4	5	6
59	Кампаненты біясферы	Паняцце пра жывое, біягеннае, коснае і біякоснае рэчывы біясферы	Фарміраванне ўяўлення пра кампаненты біясферы, жывое, біягеннае, коснае і біякоснае рэчывы біясферы, біямасу жывога рэчыва; развіццё лагічнага і аналітычнага мыслення; фарміраванне экалагічнай культуры	Выкананне індывідуальных заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; усталяванне адпаведнасці паміж структурнымі кампанентамі біясферы і іх характарыстыкай	§ 51
60	Функцыі жывога рэчыва	Паняцце пра біяхімічныя функцыі жывога рэчыва: энергетычнай, газавай, канцэнтрацыйнай, акісляльна-аднаўленчай	Вывучэнне функцый жывога рэчыва: энергетычнай, газавай, канцэнтрацыйнай, акісляльна-аднаўленчай; развіццё ўмення ажыццяўляць пошук неабходнай інфармацыі ў тэксце для рашэння вучэбна-пазнавальных задач; выхаванне разумення каштоўнасці аб'ектаў прыроды	Праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка і запаўненне табліцы «Біяхімічныя функцыі жывога рэчыва ў біясферы»	§ 52
61	Кругаварот рэчываў у біясферы	Паняцце пра кругаварот рэчываў. Кругаварот вады, вугляроду, кіслароду	Фарміраванне паняццяў кругавароту рэчываў у біясферы, геалагічны і біялагічны кругаварот, кругаварот вады, кіслароду, вугляроду; вывучэнне біягенных міграцый атамаў і ролі арганізмаў у кругавароце рэчываў; развіццё пазнавальнай цікавасці; садзейнічанне экалагічнаму выхаванню	Вусныя адказы на пытанні па папярэдняй тэме; вывучэнне і аналіз схем кругаваротаў рэчываў з выкарыстаннем малюнкаў 87–90 у вучэбным дапаможніку	§ 53
62	Паняцце пра эвалюцыю	Паняцце «эвалюцыя біясферы». Паняцце	Фарміраванне ўяўлення пра эвалюцыю і стабільнасць біясферы,	Выкананне індывідуальных пісьмовых заданняў;	§ 54

1	2	3	4	5	6
	і стабільнасць біясферы	«стабільнасць біясферы»	этапы эвалюцыі біясферы, наасферу; развіццё ўменняў устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі, рабіць вывады; прывіццё цікавасці да вывучэння біялогіі і асваення біялагічных ведаў	удзел у гутарцы па тэме ўрока	
Чалавек і біясфера (4 г)					
63	Экалагічныя праблемы лесу, сельскай гаспадаркі і горада	Экалагічныя праблемы лесу, сельскай гаспадаркі, горада	Фарміраванне ўяўленняў пра значэнне лясных экасістэм у жыцці чалавека і экалагічныя праблемы лесу, сельскай гаспадаркі, асноўныя шляхі забруджвання глебы, апусьтыўванне зямель, экалагічныя праблемы горада; авалоданне лагічнымі дзеяннямі: аналізам, сінтэзам, асэнсаваннем, абагульненнем, устанаўленнем прычынна-выніковых сувязей; развіццё здольнасці ацэньваць рызыку ўзаемаадносін чалавека і прыроды	Вусныя адказы на пытанні па папярэдній тэме; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка і складанне на яго аснове апорнага канспекта	§ 55
64	Прычыны страты біялагічнай разнастайнасці	Паняцце пра біязнастайнасць. Прычыны страты біязнастайнасці: парушэнне і забруджванне асяроддзя пражывання жывых арганізмаў, празмернае спажы-	Фарміраванне паняцця пра біязнастайнасць; вывучэнне прычын страты біязнастайнасці; развіццё ўмення працаваць з тэкстам вучэбнага дапаможніка; фарміраванне навыку супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння ў групе; выхаванне экалагічнай адказнасці	Выкананне тэставых заданняў; праца з тэкстам вучэбнага дапаможніка; праца у групах па складанні кластара	§ 56

1	2	3	4	5	6
		ванне, браканьерства, акліматызацыя чужародных відаў			
65	Шляхі захавання біязнастайнасці	Захаванне біязнастайнасці. Папуляцыйна-відавы і экасістэмны падыходы рашэння праблем захавання біязнастайнасці	Фарміраванне ўяўленняў пра неабходнасць захавання біязнастайнасці і шлях рашэння праблем захавання біязнастайнасці; развіццё ўмення выкарыстоўваць у вучэбным працэсе раней атрыманія веды; выхаванне беражлівых адносін да жывых арганізмаў	Выкананне індывідуальных пісьмовых заданняў; удзел у гутарцы па тэме ўрока; складанне сінквейна са словам «біязнастайнасць»	§ 57; падрыхтаваць паведамленне па тэмах «Ахова прыроды», «Запаведнікі, заказнікі, нацыянальныя паркі», «Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь»
66	Спецыялізаваныя ахоўныя тэрыторыі	Паняцце пра ахову прыроды. Спецыялізаваныя ахоўныя тэрыторыі: запавед-	Развіццё ўяўленняў пра ахову прыроды, запаведнікі, нацыянальныя паркі, заказнікі, рэзерваты, помнікі прыроды, Чырвоную кнігу	Вусныя адказы на пытанні па папярэдній тэме; удзел у гутарцы па тэме ўрока; заслухоўван-	§ 58; паўтарыць § 29–57

1	2	3	4	5	6
		нікі, заказнікі, нацыянальныя паркі. Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь	Рэспублікі Беларусь; развіццё ўмення параўноўваць свае дзеянні з устаноўленымі правіламі паводзін у прыродзе; арыентацыя на разумную, экалагічна абгрунтаваную дзейнасць, якая садзейнічае ахове прыроды	не паведамленняў па тэме вучэбных заняткаў	
67 (з рэзервово-вага часу)	Кантрольная работа № 2 (праводзіцца ў зручны час)	Тэмы «Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў», «Від і папуляцыя», «Экасістэма – асноўная адзінка біясферы», «Біясфера – жывая абалонка Зямлі», «Чалавек і біясфера»	Праверка ўзроўню засваення ведаў і развіцця ўменняў і навыкаў	Выкананне кантрольнай работы № 2	
68–70	Рэзервовы час (выкарыстоўваецца па меркаванні настаўніка)				